

**NOWE
WIERSZE**

Z KSIĘGI WYJŚCIA

w ogrodzie ostatni krzyk malw
wzniósł się na wysokości
łodyżek

wisienka poroniła ze starości
owoce pomarszczone krople
toną w ziemi dookoła

wiatr obrywa szerniałe gałązki
z ledwo zawiązanymi jabłkami

anemiczne grona porzeczek
przemieniają się na krzakach
w cierpkie wino

drewniany wózek na patyku
wrył się w trawę
kołami do góry
nie odjedzie stąd
z gospodarzami
za ocean

na płocie wciąż jeszcze
suszą się gliniane garnki
niepotrzebne nikomu
jak gipsowy Chrystusik
zostawiony za firanką
na straży zwietrzałych schodów

dom wypuszcza witki
ze skaleczeń w murze
ram okiennych
i dziurki od klucza
rozrasta się
w drzewo szumiące
już cały jest
zielenią psalmem
o porzuconym raj

PRZEMIANY. EMIGRACJA

odkąd stare lipy
zaczęły kwitnąć w czerwcu
wszystko się tu zmieniło

skołtuniona rzeka
wgryzła się w brzeg po korzenie
porwała kamienistą ścieżkę
kładkę i bród na drugą stronę
widoku

skryte w niespokojnej zieleni
umierają domy dla letników
odgrozione od żywych
zbutwiały płotami

w porzuconych ogrodach
owieczki szczypią porzeczki
cherlawe jak świt

postrzępione schody
niczym obłoki ze sprutej wełny
wstępują na wysokości

a tam pusto

nawet święty Florian
wyprowadził się z remizy
wypędzony przez klimatyzator bez duszy
który o niebo lepiej chroni
od żaru

tylko szum
szum nad wszystkim
skrapla się czas
wypłukuje pestki owoców
ze szczelin przestrzeni
z widokiem na brzeg
po bogatej stronie
dalekiego oceanu

POŻEGNANIE WENECJI

R. Honetowi

niebo nad Wenecją
jest złote
mówisz
może tu jeszcze wrócimy

obrysowuję oczodoły
złotą kreską
na policzku maluję
złotą łzę

biegnę za tobą
przez labirynt zaułków
ścinki światła migają
nad domami
uliczki kleją się do stóp
słabowita zieleń
czepia się murów

chwytam się żeliwnych poręczy
kamiennych balustrad
wokół woda
woda
z ceglastą wysypką
patrzy zamkniętymi okiennicami
grozi rozciągniętą siecią
krat chmurami zmarszczek

a ty znikasz bez śladu
zamiast ciebie
na schodkach mostku drepcze
tłusta mewa
z przekrzywionym łebkiem

maska odpada
z mojej twarzy
toczy się na brzeg
kanału pęka

ocieram z nieba łzy
złote kamyki mozaiki

miasto odpływa
blednie na horyzoncie
kreska jak elektrokardiogram

ostatni

RADOŚĆ GRANIA

*Jest więc taki świat,
nad którym los sprawuję niezależny*
(W. Szymborska)

zrobię sobie Judy
wybiore jej kolor
włosów i kombinezonu
z limitowanej liczby
wariantów (powiedzmy osiem)

dam Judy dom
z sofą i lustrem
basenem lub ogrodem
lub basenem i ogrodem
lub bez basenu i ogrodu

wszystkie wersje przewidziane
wystarczy kliknąć myszką
i stanie się
według mojej woli

zrealizuję zaprogramowany
projekt
jedną ze skończonej
liczby permutacji

pobawię się w boga

zmienię Judy kolor
włosów i kombinezon
na sukienkę
i to już nie będzie Judy

a gdy przyjdzie mi ochota
uśmiercę obie
na jeden z dziesięciu
sposobów wybrany
w zabójczym tempie
i domy ich unicestwię
z basenem i ogrodem
lub bez basenu i ogrodu

to się nazywa kreacja!

ożywiłam cyfrowe światki
zręcznego władcy liczb

czary mary
abrakadabra

już jestem w jego rękach
na dobre i złe
na śmierć i życie
animowane

POŁĄCZENIE

spotykamy się
na tak zwanej kawie

zastałam cię
przy śniadaniu
gdy tu skończył się
podwieczorek

wydaje się
że nasze miejsca
dzieli tylko warstewka
ciekłego kryształu
a tymczasem to cały
ocean rozlał się
pomiędzy

słyszę cię
przez ściszony szum
fal eteru i upływających
godzin

widzę całkiem wyraźnie
seledynowe ściany kuchni
gdzie niedawno
razem jedliśmy obiad

zupa była gorąca
pachniała
papryką i ziołami

a teraz wyciągasz
chleb z piekarnika
ostro – żnie o – stroż -
- nie wyciągasz chleb

daremnie próbuję
złowić ciepły
zapach złocista skórka
nie ogrzeje mi dłoni
nie dotrze na język

taka ta nasza komunia
liturgia słowa
po – po – po – łącze – nie
na dwa zmysły
i tęsknotę

non consummatum

POCZEKALNIA

biegiem w dół
po dwa stopnie
póki można jeszcze
uciec spomiędzy migających
pięter póki można
nie wracać
do równych rzędów
krzeseł przy szklanych
ścianach do głów
nóg rąk załamanych
pleców
w plastikowych łuskach

ale w końcu i tak
wyłuskają nas
z tych krzeseł rozbiorą
do szkieletu rozpuszczą w szkle
laboratoryjnym

nasze ciała przezroczyste
jak ściany
prześwietlane do samej głębi
stawów i strachu
przesłuchiwane
z każdego oddechu
przeszukiwane
do szpiku kości
sondowane
po błękit błon
monitorowane
nocą i dniem
gniecione klute drżące
wcześniej czy później
wydadzą wszystko

nic się nie ukryje
ani skóra ani tłuszcz
ani mięso
nie przechowa żadnej
tajemnicy
wszystkie wypłyną na jaw
z naszych żył jam i szczelin

obnażeni do dna DNA
z zimną krwią poczekamy
na transport

zwłoki wywiezie się
bez zwłoki

ARTEFAKT Z NEOLITU

krzemienno nożyk
ma plus minus
siedem tysięcy lat

można nim kroić
skrobać i obierać
albo przebić skórę
dobrze się trzyma
dłoni

ziemia oddała go
całkiem niedawno
przy kopaniu grządek
pod rzodkiewkę
w podmiejskim ogródku

czasem jeszcze
ziemia jest łaskawa

czasem jeszcze
rozmawiamy z ziemią

przez tamten ogród
biegnie dziś autostrada
do przyszłości

PODARUNEK

nigdy nie kupiłam ci
zamku
z klocków lego
synku

teraz jesteś
duży i mądry
ale wciąż ukradkiem
ocierasz łzy zawodu
tamtemu chłopcu
który właśnie rozchylił
zaczarowany papier
w złote gwiazdki

już za późno
na ten podarunek
nigdzie nie sprzedają
takich zamków
dzieci mają dziś inne
bajki do wybudowania

więc weź z sobą
w dalekie strony
ten kamień

nosiłam go długo
na szyi
blisko serca

kiedy przyjdzie czas
wzniesiesz na nim
zamek
jak na skalnym wzgórzu

bezpieczny i mocny
z gwiazdzistym niebem
ponad wieżą

PEWNOŚĆ

Dzień taki szczęśliwy
(Cz. Miłosz, *Dar*)

taki piękny letni dzień
wiatr rozwiewa w górze
białą smugę odrzutowca
bociany krążą nad ogrodem
piłka toczy się po trawniku
i dym z komina leci
prosto w jasne niebo

taki piękny letni dzień
niczym dar
siedzę na balkonie i piszę
o tobie jakby do ciebie

naraz spada na mnie
z tego jasnego nieba
jak grom pewność
że moje słowa próżne

nie znajdą drogi
za horyzont lata
za zamarznąłą rzekę

i stamtąd nie przylecą już tutaj
twoje gliniane
anioły i ptaki

ZAWSZE

wspominamy cię
nad sałatką z gruszką
którą zawsze lubiałaś
w miejscu
które zawsze lubiałaś

zawsze to znaczy
odkąd tu bywamy
z tobą bywałyśmy

zawsze to znaczy
od czasu gdy ma się już
za sobą to i owo
i zaczyna się rozumieć
że zawsze
nie musi być na zawsze
ale jeszcze się w to nie wierzy

wtedy się widzi
że rzedną nam włosy
bledną rzęsy
kruszą się paznokcie
i trzeba coś zrobić
żeby wciąż było
jak zawsze

jakiś makijaż permanentny
(ona miała – wspominamy)
jakiś manicure hybrydowy
(ona robiła – wspominamy)

i perukę też miała
na koniec
nawet dwie
zamiast złotego warkocza

tak cię wspominamy
jak umiemy
ciało ciałem

zawsze śmiertelnym

JEDNYM DOTKNIĘCIEM

nasze dzieci
obsługują świat
jak ekran telefonu
małymi paluszkami
rysują po szybach

zdaje się im
że wszystko mogą
przybliżyć oddalić
przewinać

i wtedy kot
stanie się koteczkiem
piesek obronnym psem
a szerszeń odleci

jedno dotknięcie
oczyszcza pole
widzenia

zamyka
oczy strachu
w oczach
przenosi góry

nasze dzieci
czynią sobie
ziemię poddaną

na obrazku
za szkłem

NA ZAWSZE

jaki piękny jest
ten chłopiec
jaki piękny

ma dwadzieścia lat
tyle co ja
wtedy

kędzierzawe włosy amora
lotne stopy hermesa
twoje migdałowe oczy

żadnej skazy
na ciele i obliczu

przynajmniej z tej
widocznej strony
którą udało się zatrzymać
fotografii

co zrobić
z tym nagle objawionym
niby-bytem
z tą zapodziałą w biografii
obecnością

odłożyć na dno pudełka
przedrzeć na pół
spalić na popiół

a przecież to ja
miałam znaleźć
twój pierwszy siwy włos
i pierwszą brunatną plamkę
na dłoni

przecież to ty
miałeś gładzić
moje zmarszczki
i czuwać
nad blaknącą barwą
moich oczu

tymczasem dzieci nasze
dorosły nie nasze
i my nie swoi
nieswoi
na zawsze

WYJŚCIE Z KADRU

na motywach fotografii Z. Pajewskiego

kot ma futro liźnięte światłem
gdy przechodzi
z jednej na drugą
stronę słonecznego prostokąta
na parkiecie

cień kota
na bezszelestnych łapach
opuszcza kadr

pocieszamy się że wieczność
nasza wspólna
kocia i ludzka

ale może pusta
i możeśmy w niej
nieobecni na wieczność

PORTRET ELENY VECCHI

na motywach obrazu V. Corosa, Sogni, 1896

Vittorio czy pan czasami marzy?
ale tak do samej głębi duszy do głębi trzewi?
żeby się oderwać od ziemi
żeby się rozsunąć myślą jakąś wielką
żeby zniknąć stąd z tego świata
gdzie podstępnie zabija nas
każda jesień

Vittorio czy pan mnie słyszy?
jesień idzie chłód ciągnie od kamieni
liście butwieją już na gałęziach
my butwiejemy od środka
niech pan spojrzysz
ostatni kwiat róży rozsypał się
i zmieszał z wiatrem pod ławką

a pan wciąż maluje i maluje
i patrzy pan na mnie jak na obraz
a ja mam przecież wciąż
żywe usta i ciało
pod sukiennym kostiumem
w kolorze bladej oliwki

Vittorio nie jestem żadnym symbolem
pan coś sobie uroił
i proszę mnie stąd wypuścić
natychmiast
nie myślę siedzieć
na tej ławce pod oknem
przez całą wieczność
uwięziona w złotej ramie
jesieni

gałązka pnącej róży nad głową
żółty mur pełen zacieków i pęknięć

młoda kobieta założyła nogę na nogę
podparła podbródek na zwiniętych palcach
i patrzy ci uważnie w oczy
jakby właśnie o tobie marzyła

nikt nie wie
co się stało z Eleną
(2018)

CYKL

po deszczu
z dmuchawców
wylęły się węże
łyse głowy
kiwiają się
w wybujałej trawie

wiatr je suszy
przed ścięciem

zanim się odrodzą

KONCERT NA PLAŻY

pamięci ofiar tsunami na Jawie 22.12.2018 r.

w przeciwieństwie do ciebie
ja wiem co się zaraz stanie
ty nagrywasz występ
miejscowego boysbandu
ja oglądam katastrofę

obojgu nam przyspiesza puls
pulsują światła sceny
wszyscy klaszczą w rytm
drugiej piosenki
(ty też byś klaskał
ale masz zajęte ręce)
Ifan zwraca się przodem
do kumpli potem do fanów
i w tym półobrocie ścina go
z nóg fala zza pleców
przelewa się z namiotem
przez widownię dosięga twojej
ręki i zmienia koncert
na plaży w krzyk
i kubistyczny zamęt

w przeciwieństwie do ciebie
ja wiedziałam co się stanie
w twoim filmie

uprzedziły mnie
wszechwiedzące media
współczesne więdźmy
ze zwykłą im łatwością
szepczące o śmierci

milczą o tobie
to daje nadzieję
ze teraz ty
wiesz więcej

BLIŻEJ

czarno-biała fotografia
zamarzniętej Wisły pod Wawelem
rok czterdziesty styczeń

mój ojciec właśnie skończył
osiem lat
to mógłby być ten chłopiec
pierwszy od lewej
w tłumie złapanych
przypadkowo w kadr
przechodniów

ten obok wygląda
na mojego dziadka
wyprostowany krzepki
młodszy od dzisiejszej
wnuczki

obaj trzymają się
trochę z boku
jak zwykle przyjezdni
ale przekraczają rzekę
z wszystkimi
zbliżają się już
do brzegu

ich twarze są jak białe plamki
ledwo muśnięte szarością rysów
czarne okrycia podobne do innych

nic się nie da powiedzieć
na pewno
oni nie oni
znaczy tyle samo
nic mniej i nic więcej
i nie ma to żadnego znaczenia

a jednak dobrze byłoby
móc ich rozpoznać
na tej zamarzniętej rzece
móc się uchwycić
jakiejś pewności
choćby nieprawdopodobnej

gdy wokół tyle cienia

NA OŚLEP

w kątach oczu
mrą porwane
obrazki
łyse miejsca po ścię
tych drzewach
trau
    bus
        ody
mknące camel eony
odłamane nogi
latarni
odpryski okien
kamie
nic
słupy kikuty
rękawów okrawki
płaszczy
na przebiegłych plecach
twarzy eli
psy na smy
czarne bu
ty
przystanek

wysiada
my
czas zamknąć
oczy
za sobą

KOLACJA WE DWOJE
(MARTWA NATURA)

siedzą
twarzą w twarz
z dwóch stron obrusa
białego jak śnieg

w lampkach skrzy się
białe wino
zimne jak lód

kelner donosi
spienione tace
owoców morza
falujące półmiski kalmarów i ostryg
koralowe langusty
rozwarłe
małże
krewetki rozebrane
ze skorupki

martwa natura
morza
w kuszących pozach
przelewa się przez stół
gdzie siedzą
twarzą w twarz
zatopieni
w ekranikach telefonów
jak w otchłaniach
odległych światów

ledwo muskają się
wzrokiem
od niechcenia
żują szkieleciki
słów
odkładają na brzegi
talerzy zaniechane pocałunki

sięgają po sztywne
serwetki
wycierają usta
palcami
pieszczą klawiatury
pośpiesznie przebiegają
nowe wiadomości
z daleka

pomiędzy nimi
rozpostarte morze
martwe

MOWA DO MOWY ALBO POZDROWIENIA Z GÓR

nasza mowo
rozwiązana
rozwiązała
wyzwolona
z ry-t-mów
rozwiedziona ze zdaniem
upadasz
na drugie dno
słów
zalana w ryn-sztok

puszczasz się
na mętne fale wuwuwu
romansujesz z esemesem
krótką wiadomością
tezetwu tekstową
flirtujesz z obcymi
zapożyczasz się byle gdzie
lekko się prowadzisz

twoje ułomne bękarty
drażnią się po kątach
zawsze z jednej strony
bardziej
skr
bez orzeczenia narodzone
poczęte bez podmiotu
w okolicznościach nieznanych

ich skróttnienia
rozpadają się pospiesznie
na cząstki elementarne
bez treści
wchodzą w niebezpieczne związki
na razie
nara
narciarz

Pzdr
z gór
szkoda
że cię tu nie ma
mowo nie mowo
nie ma mowy
szkoda słów

ZA

widzi codziennie jej plecy
w lustrze na ścianie
ona jest już krok dalej
wyjdzie gdy tylko
pobiegnie na
złapie
zdąży
będzie

za pięć minut
za godzinę
jutro
za

chwila obecna
jest nieobecna

co jest
nie jest
co będzie

zegar
gubi rytm

za pięć dwunasta
zatrzymuje
twarz w lustrze

martwą

W SIECI

codziennie rano
kilkoma guziczkami
włączam się
w falowanie
tego świata

ekrany dają światło
wskazują drogę

jest bezpiecznie
mogę surfować
nawet na największej głębi
zawsze jedno kliknięcie
od brzegu

włączona w obieg
zamknięty
pozwalam się unosić
w sieci
z resztą pływającego planktonu
stykam się powierzchnią
loginu
krawędzią profilu
zwołuję hasła numery
gadam gadam
na forach dalekich
od rzymu
(które istnieją choć nie istnieją)

wyciskam słowa z klawiatur
zbieram słowa z ekranów
jak ważne nieważne
lekkie słowa z przezroczystych liter

dookoła archipelagi nibylandii
fantasmagoria lądów
łagodne kołysanie spienionych fal
eteru
tele inter wizji fonii

sen na czatach
aż do przebudzenia
w toni nocy

zagubiona bez wieści
na wybrzeżu realu
sam na sam z sobą
tracę oddech

moje istnienie jest niepewne
bez niepewnych istnień zaplątanych obok
składam się
z samych żyłek do powiązania
w oczka sieci z innymi żyłkami

codziennie rano

ORIGAMI-INSTRUKCJA OBSŁUGI

zrób sobie piekło-niebo
dziecinna zabawka
papierowy schowek na dusze

ciepło – zimno
otwórz – zamknij

teraz stań u szczytu
schodów
popatrz z wysokości
ludzie wyglądają inaczej

jak uczepteni na końcach
napiętych nitki
bez figur i twarzy
przesuwają się bezładnie
w polu widzenia
coś ich pcha ciągnie hamuje
z góry
motywy i motki
są niedostępne dla wzroku

ciepło – zimno
otwórz – zamknij

zrób sobie jaskółkę
z papieru
i puść ponad tłumem
zobaczysz kilka jasnych punktów
bezzadnie lustrujących przestrzeń
ale wasze oczy się nie dotkną

możesz zrobić co zechcesz
taka gra

ciepło – zimno
otwórz – zamknij

LEKCJA FIZYKI

skoczył
w bezwład rozpędzonej ulicy
z wiaduktu nad torami
jeszcze przez krótki moment
można było odróżnić
plamy krwi od grudniowych kałuż

miasto zmartwiałe
w spadającym zmierzchu
z wolna odzyskuje władzę
nad przestrzenią

szyny ślizgają się
okrężną drogą
po powierzchni zdarzeń
koła zaczynają nawijać
strzępki myśli

z odrętwienia budzą się telefony
jesus maria był wypadek nie dojadę
nagraj mi ten film weź dziecko i idźcie
nie zdążę wszystko stoi
ujechaliśmy x metrów w y minut
jakaś ma sa kra

tramwaj wibruje
od natłoku pilnych spraw
i zatrzymanych w biegu ciał
komuś rozsypują się pomidory
komuś skacze ciśnienie

wychodzę w mrok
za moimi plecami
miasto wpada
w ruch jednostajnie przyspieszony

zacierają ślady

jutro
na lekcji omówimy
czynniki powodujące rozpad
ciała na części
w zderzeniu z innym ciałem

całkiem abstrakcyjnie

potem wrócimy do życia

PODZIEL SIĘ

kliknij
podziel się
kliknij
niech się stanie

i ty możesz
dokonać cudu
stać cię na to

jedno kliknięcie
i mnożysz
całe światy
tysiące obrazków
słów zdań postaci
powielanych
w nierealną
nieskończoność

jak łatwo jak miło
jak przyjemnie
tak się dzielić
dawać mnożąc
nie naruszając stanu
posiadania
rozdawać niematerialne
wiązki pikseli
jak bukiety lub podarunki

zapas jest niewyczerpany
wysyłasz i wciąż masz
i ty i on
ona oni mają
ten sam
nieuchwytny
obraz
chwilami
z lotną materią dźwięku

ułamna rzeczywistość
dwóch zmysłów
płodzi
ułamne istnienia

nasyca przestrzeń
bezciesnym bogactwem
złudną mnogością
do potęgi enter
i zostawia nas

z pustymi rękami

oto nowa duchowość
niewierzących
w cuda

SKRZYŻOWANIE

światło zielone można przejść

warcząca sfera miasta
rwie się do biegu
chwyta trop
jeży się
wstrzymywana przekrwionym okiem

światło czerwone proszę czekać

przy brzegach trotuarów
czają się dzikie koty
gotowe skoczyć do gardła
na sygnał nadbiegających kół

światło zielone proszę
czekać światło czerwone

ononaon
onaonona
spór dwojga
toczy się rondem
od rana do rana
zawieszony między warkotem
maszyn i bezbronnością ciał

światło ziewone można czekać
przejść światło czerwone proszę

komunikaty
dla niewidomych
zagubionych
porwanych
w ruch okrężny
z ulic w ulice
rozjazdy przejazdu wyjazdy
place aleje arterie

świat zielony czerwony
proszę czekać
skręt szyn
pisk opon
ryk miasta
ać

świat czerwony

OBECNOŚĆ OBOWIĄZKOWA

musisz to mieć
musisz tam być

bez profilu na facebooku
nie ma cię przecież
wcale
twoja twarz en face
nie jest potrzebna
reszta
zupełnie zbędna

najważniejsze że jesteś
profilem
w nieprzebranej
mnogości innych
półprawd istnienia

liczy się jeszcze
status i tablica
trzeba zaznaczać
swoją obecność i zmiany
w istocie rzeczy

tak możesz trwać
latami
jesteś to jesteś
jesteś bo jesteś
nie grozi ci odejście
śmierć
chyba że sam zdecydujesz

jak ten młody
co w maju odebrał sobie życie
a w rok później życzenia
stu lat
na dwudzieste urodziny

nie ma go
a jest
obecny nieobecny

jak bóg jakiś
albo coś takiego

KOMUNIKACJA (MIEJSKA) 2011

halo
jadę jadę
jestem na przy pod
jadę jadę
będę za o koło
jadę jadę
tak nie wiem

autobus kluczy między przyimkami
dociera do okoliczników

w ściśniętym tłumie
spójniki
zwołują się na wysokich tonach

ktoś odbiera dzwoni
zamiast imion
wykrzykniki
zaimki w miejscu rzeczy
wistości owników
terkot kół

*ej chce mi wskoczyć do tego
ale urwał*

byle jak
byle tak
byle kiedy
tędy siędy owędy
dojeżdżamy

na obrzeża
mowy

SUPERMARKETING

proszę sobie poczytać książeczkę
mówi dziewczyna przy kasie
polecając obrazki i ceny w promocji

książeczka zaiste jest niezwykła
- jakże pożądana odmiana -
tyle zdjęć i cyferek
doskonale opisuje rzeczywistość
jak powieść o superżyciu
literatura godna pokoleń
lustro wielkiego marketu

galerie też się ostatnio zmieniły
w świątynie
kreacji i stylizacji
piękno i dobra
można nabyć
za dowolną walutę
prawda jest raczej niewygodna

salony wciąż pozostają
dla elit
psich i kocich piękności
odnawianych biologicznie

wielcy budowniczkowie kultury
mają tam swoje miejsce

najważniejsze premiery roku
odbywają się w salonie toyoty
a w salonach opla
kwitną rabaty

salon dekarcki otwiera podwoje
pod jednym dachem
łącząc targi i warsztaty
kuchennymi schodami wpuszcza
ubogich krewnych
salony drzwi okien i mebli

przemysł obronny ma osobne wejście
ze znakiem militaria i zbrojenia

mnożą nam się też akademie
smaku zakąsek
(w skrócie bistro)
i pięknego uśmiechu
(w skrócie dentysta)

a świat tak pięknie opisany
toczy się utartym torem
po równi pochyłej
zgodnie z prawami
grawitacji

PODRÓŻ POCIĄGIEM

wagoniki stały za ogrodem
wystarczyło
spuścić furtkę z haczyka
przebiec w bród
przez trawy
trzymać się
strumyczka
by zastukać z wizytą

z okien powiewały zaraz
dwie bibułkowe ręce
z lizakiem na przywitanie
kołysał się żółty kok
zapięty na sto wsuwek
i siwe fale płynęły
do drzwi
marszczyły się w uśmiechu
firanki i błyszcząca skóra
na policzkach

przy dymiącej herbacie
ruszała odyseja powszednich przygód
monotonny stukot wypadków
historie od ściany do ściany
letniska

któregoś dnia dorosłam
wystarczyło
wypchnąć furtkę
i stromą ścieżką zbiec
do torów

parowóz pośpiesznie dmuchnął
skrami wymiół wagoniki
z pola widzenia

teraz leżą za ogrodem
wrosnięte w miejsce spoczynku
zieleń wpełza na wypukłość dachu
próchno drzew miesza się
z próchnem drewna
okien i drzwi próżno wypatrywać

nic tu
po mnie

nie zostało

ODJAZD. DESZCZ

kiedy stąd wyjeżdżam
deszcz
zmywa mi z oczu stacyjkę
z jednym torem
i rysuje mapę
na szybie

tymczasowe potoki
płyną przez równinę
zawracają do źródeł
zmieniają koryta

nie ma już
do czego wracać
okno ślizga się
po zalanym krajobrazie
łowi odpryski widoku

urwaną nitkę drogi
nawiniętą na pagórek
kępy wierzb ginące
na skraju doliny
zarośnięty domek
z werandą

reszta już cudza

więc nie ma
do czego wracać

czas zalewa
oczy

PRZYJAZD MÓJ DO MIASTECZKA M.

Już nie jestem ich (A. Ziemiański)

w Miasteczku na rynku
niby wszystko po staremu
stuletni Florian święty
drewniany pożar wciąż gasi
drewnianą wodą
a z drugiej kapliczki
święty Nepomucen
powódź odpiera

ale jakże się witać
z takimi świętymi
co wciąż ręce
mają pełne roboty
i w dodatku za kratkami?

więc do domu idę
towarowego
tam mnie może poznają
albo chociaż kupię
drzewko szczęścia
z drucika
futerko z zeszłego sezonu
obrazek z aniołem
wszystko za pół ceny
zamknięte

może lepiej na piwo iść
ale dokąd
bary z rynku wywiało
z kumplami
a w *Szarotce* jak dawniej szarlotka
tylko słomki już są z plastiku

na rynku w Miasteczku
niby wszystko po staremu
i wszędzie stąd blisko
tu się schodzą
Ogrodowa z Kościelną
na skróty przez życie
więc wychodzę z rynku
i nogi same
mnie niosą
w odwiedziny
tam gdzie kończą się
ulice

CIEKAWOŚĆ

Chrystus pociągnięty cielistą farbą
z wydętymi żebrami
kona na krzyżu
z boku
wypłynęła krew
i krzepnie
w trzech malowanych strupach

nogi
do nagiej drzazgi starte
od pokutnych pocałunków
biodra
w złoconej przepasce
z drewna

zapłakana dziewczynka
wspina się na czubki sandałków
i wkłada różowy miękki paluszek
pod sztywne płótno
rozwiane wiatrem
z Golgoty

BOŻE CIAŁO

na procesję staruszki
wyciągają najlepsze ubiory
koronkowe bluzki i halki
kapelusze z szarfami
przejrzystymi jak one

wbijają w szyje
cieliste kamee.
wieszają się
na sznurach pereł
przysypują piaskiem paciorków
zbrązowiałe dekolty
włosy podtrzymują
na kościanych grzebieniach
w azurowych palcach
piastują pomarszczone torebki

powietrze pachnie
jaśminowym pudrem
gdy zawodząc jak święte
przeciągają ulicami
litanie wątych cieni
ciała już bardziej Boże
niż ich własne

dzwony kołyszą okolicą
gdy wchodzą w łąki duszne
między łysiejące głowy dmuchawców
i nikną
prześwietlone słońcem
na wylot

PIOSENKA O PANNIE KRAWCOWEJ

Joasi

z góry widać najlepiej
wieczne światełko
przy maszynie z dołu
kroki w spodniach kroki
w spódnicach na obcasie
i o lasce kroki na schodkach

ona zna tu wszystkich
od podszewki
nicowanych marynarek
i płaszczy

wie jaka bieda
piszczy w czyjej kieszeni
i jakim ścięciem
zaszyć dziurę
w sercu żeby nie bolało

jej dzień jak przyciasna
sukienka pęka w szwach
i trzeba wciąż sztukować
z którejś strony
a i tak trudno zapiąć
na ostatni guzik

zawsze przybiegnie
znajomy rąbek do podszycia
lub nogawka z głębokim rozdarciem
że ni przypiąć ni przyłatać

tak się pruje popołudnie
po kawałku na poczekaniu
i z wieczora wyjdą nici
często gęsto
że starczyłoby
na ślubny welon

wraca przedostatnim pociągiem
do domu z matką i kotem
by przez ucho igielne snu
przecisnąć się do świata
gdzie się koniec z końcem
wiąże bez fastrygi
bo materii starcza
na spokojną noc

WIEKI TEMU W BIECZU

dla Andrzeja

nie byłem tu od wieków
jednak mnie poznali
dawni towarzysze wypraw
rycerze zbrojni
w garnki i miecze z patyków

nie szukałem ich sami
mnie znaleźli gdy błądziłem
po zmarzniętych polach
podchodzili mnie od strony
zgubionej pod lodem rzeki
którą pamiętałem
jako tajemną drogę
do warowni za lasem

w tym miejscu woda
była po kolana
prąd bystry słońce
wydobyło spośród kamieni
błysk niepodobny do innych

gdy się schyliłem zgasł
ciężkim kształtem opadł
na dno

ciągnęliśmy razem
spod tafli wody
niespodziewany łup
oreź przodków

po latach znów wpadł
mi w ręce
zapisany pod numerem trzycyfrowym
z historią pożółkłą
ze starości chłopiec kujawski
znalazł miecz z dawnych wieków/średniowieczny miecz
i otrzymał nagrodę
w złotych polskich

choć wyszczerbiła go rdza
pod szkłem
w gablocie
dobrze widać kształt krzyża

(luty – lipiec 2013 r.)

POŻEGNANIE PROFESORA

na kamienistej drodze Wyspy
potykam się o ślad
po starym pniu

tu było drzewo
mówię patrząc
na zegarek

o tej samej godzinie
przygarnia cię zmarznięta ziemia
w zimnym kraju na północy

zglębiam mowę korzeni
śledzę drogę nasion

słońce się pasie
na wiecznie zielonych wzgórzach
i gładzi grzechy świata

nad ogrodowym stawem
wznosi się Te Deum

wielki statek odpływa niknie
na granicy ziemi w drodze
do miejsc niewidocznych dla oczu

(Madera, styczeń 2013 r.)

NIE BAJKA

nie ma nic w zamian
za młodość

drogi wydłużyły się
ponad miarę wędrówki
węzowym ruchem
wyślizgują się spod nóg
raniąc stopy ostrą łuską

zdradzieckie posadzki
podcinają kroki
w tańcu głos zawodzi
na wysokim c
palce zapomniały dotyku
klawiszy

suknie straciły kształty
i kolory
nie chcą już rozkwitać łąką
na wyschniętej /wyschłej ziemi

nie ma nic za swoją młodość

ludzie mówią obcym językiem
i kochają obcymi słowami
a prawdziwe życie
można jeszcze zobaczyć
w filmach i usłyszeć
jak śpiewa w starych piosenkach

świat przestał opowiadać
jej bajkę
o dobrej dziewczynie miłości
wiecznej sprawiedliwości i prawdzie
i zapomniał o happy endzie

wokół płaski pejzaż
po katastrofie
mroczny horyzont
bezdroża lęku
między kamieniami
kiełkuje piołun i szalej

SANTORINI

(mozaika)

przymierzam stopę do płetwy
mozaikowego delfina

górami pną się grecki meander

czas wypłynąć
na głębię

wiatr kartkuje
odyseję

pachną zielone figi

(przebudzenie)

gdy nadciągamy z przestworzy
o świcie
z wyspy wstają
wyspane chmury

ziemia przeciąga się
prostując brzegi

lądujemy
w morzu obróconym
do góry dnem

(zamknięcie przestrzeni)

w potrącony kadr
kamiennego okna
wpływa statek

prosto w rafy
żeliwnych krat

(samobójstwo)

uchylone drzwi w murze
na skraju skalnego miasteczka

tędy uchodzi
nagie zbocze
i nieodmiennie
rzuca się w morze

tonie
pochłonięte przez fale

(rozpad)

dno wyspy
toczy miasteczko

chaos zdziczałych ogrodów
obumarłe bramy
gruzy jaskiń bez światła

wyżej dźwigają się białe ściany
przestrzeń pocięta chaosem kątów
pokreślona drabinkami błękitu
wzlatująca schodkami
donikąd

(czuwanie)

przy umierającej winnicy czuwa
cała rodzina
strachów na wróble

siedzą na krzesłach wrośniętych
w pył
i strzegą ostatnich gałązek
popielejących od żaru

(odlot)

w klatce po ptakach
zawieszona na skrawku muru
mieszkają dwa kamienie
by nie odleciała

gołębie siedzą
na antenie telewizyjnej

(próba odejścia)

w suchym asfalcie
zastygłe ślady psa
rozjechane
przez ślad roweru

dalej gładka droga
i morze

ECHO

żagle zwinięte
łopoczą lniane rękawy
i nogawki z drelichu
rybacy dzielą połów
na kamieniach
łódki kolebią się przy brzegu
falują kapelusze

zaraz się rozejdą
    rozeszli
pójdą
poszli w stronę rybnego targu
kiedyś pomrą
    pomarli

przeszłość nic sobie nie robi
z naszych czasów
przeszłych przyszłych i obecnych

fotografia unieśmiertelnia
moment z życia śmiertelnych
ułamek sekundy
w błysku migawki

czasem pozwala odgadnąć
minutę
po
    tem
jeden krok do nicości
    wieczności
gdzie
będą nie będą

odejdą stąd
odeszli
zostanie puste miejsce
zostało

na papierze nie widać
opuszczonego brzegu
oni ciągle tu są

fotografia litościwie
nie zdradza
końca drogi

POTOP W RAJU

wyrwani z kraju
czterech pór roku
jak kartka z kalendarza
stycznia
zlatujemy wprost
w wio-la-sień
rajskiego ogrodu

żyjemy na podniebiu
ziemia pochyla się w ukłonie
dziewiczy las łąsi się do nóg
wiecznie zielony

roje kwiatów trzepoczą
nad oswojonymi potokami
pozdrawiają nas fontanny palm
i drzewa o nieznanym kształtach

badamy czułość ich liści
wnikamy w zapach kory
i mowę korzeni

przybyłym właśnie z sadów
i morza owocom
nadajemy imiona
liżą uszy ciepłym językiem
oceanu
espada bacalhau mamao

zwabione statki podpływają
do brzegu
i jedzą z ręki wyspy

nad wszystkim unosi się
akwarela nieba
błogość dopełnionych dni

tylko na niektórych zdjęciach widać
że nad rajem zbierają się chmury

niebawem ogród spłynie
na grzbietach dzikich potoków
przenicowana przestrzeń
runie w głąb przepaści
grzebiąc przyrodzony porządek
groby zafalują w nadmorskiej
pustce
nie ma raj

zwiodła nas fatamorgana
pejzaż-miraż

błądzimy pamięcią
w próżni
po atlantydzie
bez nadziei na powrót
do źródła

widocznie
wiemy już za wiele

(po wielkiej powodzi na Maderze,
w lutym 2010 r.)

AKCJA RATUNKOWA

*Pracowałem też przy poszukiwaniach siedmioletniej dziewczynki,
która dzień wcześniej wołała o pomoc. Okazało się jednak, że nie
przeżyła nocy – strażak, ratownik z Haiti*

przybyliśmy za późno
o tę noc

z wieczora
cienki głos
ginał już w głębi ziemi
pod betonową płytą

gruz silniejszy
od bezbronnych rąk
bronił dostępu

bezsilność krwawiła bardziej
niż rany

rano dźwig otworzył ziemię

milczeliśmy wszyscy
nad uratowanym ciałem
sinym od pyłu

przybyliśmy o tę noc
za wcześnie

nie mogę spać
wciąż budzi mnie
jej martwy głos
spod załamanej ściany
która ją ocaliła
i pogrzebała

wciąż idę za tym głosem
choć ginie
wśród dwustu tysięcy innych
wciąż przedzieram się
przez sterty kamieni blachy desek
wciąż docieram
za późno

(po trzęsieniu ziemi na Haiti, w styczniu 2010 r.)

STAN

na motywach obrazu Ch. Jervasa,
John Campbell, Lord Glenorchy

ustawiony w portretowej pozie
odziany w uroczystą kratę
dwunastoletni szkocki lord
stoi jakby miał niewzruszoną pewność
że jest inny niż wszyscy
i cała przyszłość
należy do niego

dwa wieki później
oglądam go w galerii

unieruchomiony wśród rekwizytów
swojego czasu
nie na tyle jest
wielki by go pamiętano
nie na tyle mały
by pozwolono mu
odejść
do swoich spraw

patrzy z obrazu
jak setki innych
dostojnych dzieci
trochę chmurnie
trochę dumnie

i nic
absolutnie nic
nie może zrobić

nieśmiertelny nieobecny

(Edynburg, 2011)

DOM ADWOKATA

odwiedzam wasz dom
pod waszą nieobecność
w majestacie prawa

zapłaciłem komu trzeba
i mam wstęp
na salony

mogę też węszyć
między sprzętami w kuchni
służba ma dziś wychodne

mogę śledzić was
na fotografiach
i podglądać
wasze meble

aż dziw
jak tu sterylnie
ktoś zatarł wszelkie ślady
życia
wyszorował kotły i dzbanki
ściereczką zebrał z poręczy
odciski waszych palców
i opróżnił popielniczkę
na biurku

wypolerowane blaty
zamknięte za szkłem
książki jak kolekcja motyli
bielizna równo przyszpilona
w komodach

tylko otwarty klawikord
pociemniałą kością zdradza
ze ktoś tu grał

ale nuty
już papierowe
za parę euro
nikt ich nie ożywi

(Madera, Museu Frederico de Freitas, 2011-2012)

WIZYTA U PAŃSTWA LOMELINO

od drzwi do drzwi
przez amfiladę pokoi
zagłębiamy się
w wasze życie

pod nieobecność służby
anonsuje nas światło
bezwzględna fotokomórka

mnożymy się
w waszych lustrach
wszechobecni nieproszeni
goście

wdzieramy się do sypialni
badamy pościel pod baldachimem
zaglądamy nawet do nocnika
(który udaje mahoniowy fotel)

fotografujemy miskę i dzbanek
z malowanej porcelany
jakbyśmy podpatrywali
waszą poranną toaletę

zgadujemy przeznaczenie
karafki z kryształowym kieliszkiem
na podręcznym stoliku przy łóżku
(małżeńskie noce bywają duszne)

zawłaszczamy wasz widok
zza okna
i oswojone skrzypienie podłogi

czyjeś kroki
nie to przeciąg
musnął batystową koszulę
z angielskim haftem

bezglowy manekin
stoi nieporuszony
nie widzi
intruzów w sypialni

gaśnie światło

zagłębiamy się
w wasze nieistnienie

(Madera, Quinta das Cruzes, 2011-2012)

OSTIA ANTICA, 2011

wasze miasto
było ludne i bogate
póki nie ściągnęliście
na siebie gniewu Neptuna

wtedy odeszło morze
a z nim statki i ryby

teraz w waszych spichrzach
pleni się chwast
cykoria porasta
resztki zmielonych murów

nad waszymi łaźniami
spienione pinie
pryskają szyszkami
szeleszczą kapiące szpilki

mozaiki pod władzą trytonów
falują i pękają
podmyte korzeniami
wiecznych drzew

głuchy amfiteatr obsiadły
mirty i oleandry
żaden deus ex machina
już tu nie przybędzie

skrzydlaci bogowie
o zatartych twarzach
opuścili świątynie
i obrócili się w proch

zostały bramy które prowadzą w pustkę
schodki zamknięte ścianami z cegieł
łuki które nie unoszą sklepień
cmentarze zarośnięte dziką figą

wasze miasto
na kolanach
z ukamienowanym horyzontem
daremnie błaga o śmierć
w odmętach zieleni

GRY PRZESTRZENNE. EDYNBURG

więc to jest teraz
twoje miejsce
wietrzne miasto
na brzegu wielkiej wyspy
pochylone nad zimnym morzem

układanka z kamiennych klocków
rozrasta się w labirynt
na cztery strony świata
powielając murowane domy
w rymowane place i ulice

kamienice ustawiają się w rzędy
i mieszają szyki
prostują się podbiegają kłaniają
jak na scenie
nikną by zaraz wychynać
zza rozsuniętej kurtyny

każdy ruch odkrywa
nową figurę obrazu
tańczące miasto
bawi się w chowanego
gra ze mną w karty
tasując kamienne odsłony

nagle domyka się
zamurowany widnokrąg
najeżony trójkątami wieżyczek
i zygzakiem blanków

a ty krok masz
pewny wzrok jasny
gdy prowadzisz mnie
przez arterie bulwary zaułki
z góry na dół do góry

jakbyś nie zauważał
postrzępionego nieba
nad horyzontem
który zatrzymuje aeroplany
w locie

UCZEŃ LEONARDA

w lutym 2012 roku odkryto w magazynach muzeum Prado
kopię obrazu *Mona Lisa*, prawdopodobnie z pracowni Leonarda da Vinci

widać go dopiero
na zdjęciu
rentgenowskim
lub na USG

wyłania się spod powłok
zakrzepłej farby
jak nienarodzone dziecko
swojej epoki

promienie X
zdradzają jego obecność
na płótnie
zamalowanym
ręką późniejszego partacza

ultrasonograf ujawnia
niewyraźne
ledwo widoczne ruchy
pędzla
zatajone we wnętrzu obrazu

podążając tym tropem
można go nakryć
w warsztacie mistrza
gdy podgląda narodziny
portretu pięknej Włoszki
i czym prędzej
poprawia
swoją kopię

na moment opromieniony
blaskiem światłoczułej aparatury
malarz-widmo
staje przy sztalugach

i gaśnie
bez imienia
życiorysu
grobu

ZDJĘCIE Z SAUSALITO, 1911 R.

fotograf musiał stać
o tu z lewej strony
by objąć
całe wnętrze
ławki z żeliwnym ornamentem
jak w kościele światło w oknach
doniczki i ażurowe lampiony
na nitce przy tylnej ścianie
wszystko we wzorowym porządku
nawet litery na tablicach

ustawione pod dyktando
Miss Rose
dzieci lekkoduchów i skandalistów
(co z nich wyrośnie)
patrzą w obiektyw
poważnie i mądrze

któż by się śmiał
uśmiechać
w szkolnej izbie
choćby pan fotograf
mówił *smile*

i tak zostali
jak kogo uchwycił
błysk magnezji

przyrośnięci do ławek
do swoich dziesięciu lat
do 1911 roku
i widoku
na zatokę i wzgórze

tylko ciemny kok
Miss Rose
nieco prześwietlony
(błąd w sztuce)
stapia się z firanką
jakby nagle posiwiiał

to przez załamanie
papieru
na fotografię wkrada się
niewidoczna przyszłość

dzieci rozbiegły się
po lekcjach

i od dawna ich nie ma
nawet imiona wykreślono
z rejestrów

ktoś ze spadkobierców
znalazł między papierami
stare zdjęcie złożone na pół

i oddał
do miejskiego muzeum

(1.11.2010 – 21.07.2012)